

Sokolstvu

II. pokrajinski slet Južnoslovenskog Sokolskog Saveza u Osijeku

Na poslednjoj sjednici odbora Saveza dne 26. februara o. g. konačno je zaključeno, da se održi II. pokrajinski slet Južnoslovenskog Sokolskog Saveza u Osijeku i to 27., 28. i 29. juna o. g.

Sudjelovanje na tom sletu obavezno je za sokolske župe: Osijek, Zagreb, Bjelovar, Banja-Luka, Tuzla, Beograd i N. Sad.

Te župe moraju pokazati u Osijeku svu svoju snagu, kako brojem svoga članstva uopće, tako brojem i spremom vježbi na vježbalištu! To je njihova moralna dužnost od koje ih ne može ništa odvratiti.

Sve ostale župe pozivljemo, da na ovom sletu sudjeluju u punom broju — naročito na javnoj vježbi i natjecanjima.

Od Maribora do Osijeka je kratko razdoblje, ali i u tom kratkom razdoblju mora doći do izražaja svestran napredak našega Sokolstva; naročito mora izbiti na površinu razvoj sokolske misli na svim linijama; izražena mora biti mladenačka i nesavladiva snaga Sokolstva. Osiječkim sletom mora naše Sokolstvo pokročiti snažnim i velikim korakom naprijed u našu budućnost, tu mora da se ogleda u odličnoj formi sva bolju moralna i materijalna snaga i sprema za prvi svesokolski naš slet.

Pozivljemo svu braću i sestre i sav naraštaj, da se ustrajnim i požrtvovnim radom u sokolanama pripravljaју za drugi naš veliki skupni sokolski Vidovdanski praznik, gdje ćemo u krasnom Osijeku pozdraviti u našoj sredini također brojno odaslanstvo bratskoga češko-slovačkog Sokolstva!

Braća i sestre u Osijeku su se već latili rada za pripremanje velikih dana sa energičnom sokolskom voljom, koja nam garantuje dobar moralni i materijalni uspjeh sleta. Sav Osijek je u jeku rada na sokolskoj misli.

Vi, braćo i sestre širom otačbine, udarite ovome sletu pečat sokolske ljepote, jer hoćemo njome podići rod naš od granice

do granice, od zipke do groba, od oslobođenja našega do veličine i moći, velike slobodne južnoslovenske budućnosti!

Zdravo!

Starešinstvo Južnoslovenskod Sokolskog Saveza:

U Ljubljani, 14. marta 1921.

Dr. *Vladimir Ravnikar* v. r.

zamjenik starješine.

Dr. *Riko Fux* v. r.

tajnik.

Dr. *Viktor Murnik* v. r.

načelnik.

Dr. Riko Fux

Osijek

V dneh 27., 28. in 29. junija t. l. se vrši II. pokrajinski zlet Jug. Sokolskega Saveza v Osijeku. Zlet je obvezen za župe Osijek, Zagreb, Bjelovar, Banja-Luka, Tuzla, Beograd in Novi Sad. Vse druge župe se ga udeleže po možnosti.

Blizu madžarske meje leži važno trgovsko središče Osijek, nekdanj cilj madžarskih teženj na njihovi poti proti Reki. Težak narodni boj se je bojeval v teh krajih, posebno še zaradi madžarske brezobzirnosti, s katero so hiteli do svojega smotra. Toda naš narod je vzdržal krepko vse napade ter preprečil črne nakeane našega sovraga. Danes je mesto Osijek svobodno, važno trgovsko središče Jugoslavije, ki ima pa še drugo važno nalogo, da stoji krepko na straži proti meji starega nepritatelja — Madžarske. Jugoslovensko Sokolstvo si je izbralo baš ta kraj za svoj drugi večji pohod. Kakor lansko leto v Mariboru, tako naj letos v tej obmejni točki mogočno zadoni krepak sokolski korak.

Marsikdo je v preteklih težkih bojih omagal, niti dolgoletna vojna ni prizanesla tem krajem. Naše čete naj prinesejo vsem tem novega življenja. Vzdigniti jih moramo ter jim pokazati pot v lepšo bodočnost. Kot mogočna, disciplinirana narodna armada, polna življenja in moči, jim vlijmo v srca zaupanja v samega sebe, v našo bodočnost in moč naše države. Zato pa je dolžnost slehernega člana sokolskega društva da se — zavedajoč se vseh teh momentov — že sedaj z vso vnemo posveti pripravi za ta važni polet Sokolstva. V naših vrstah sedaj ne sme biti omahljivcev, zakaj zavedati se moramo tudi, da je že zlet

v Osijeku priprava za I. jugoslovanski vesokolski zlet. Naš nastop v Osijeku mora biti vzoren — ne samo v telovadnem oziru, temveč tudi v ostalem nastopanju Sokolstva sploh. V naših vrstah mora vladati vzorna disciplina, ki ne sme vreči na Sokolstvo niti najmanjše sence. Največ dela za priprave morajo prevzeti posamezna društva, ki so odgovorna za svoje članstvo. Uspeh zleta je odvisen od tega, ako stori sleherno društvo in sleherni brat in sestra svojo dolžnost. Zato pa takoj na delo!

Drugi pokrajinski slet u Osijeku.

održavati će se 27., 28. i 29. juna o. g. Pripreme za taj slet u punom su jeku. Sudjelovati će francuski gimnastičari i češki Sokolovi i Sokolice sa odabranim vježbama. Biti će i natjecanja, u koju je svrhu izašla i posebna knjiga, u kojoj se nalaze i proste vježbe Sokolova i Sokolica. U knjižici je štampan i raspored, koji svojim bogatstvom već unapred osigurava uspjeh sletu u svakom pogledu. Bratskim sokolskim društvima odaslane su gore spomenute knjižice svakomu po 3 primjerka (po K 12). Novac i daljnje narudžbe šalju se na „Sokolsku Župu Osječku“.

Bez ove knjižice ne smije da bude nijedan prednjak ni prednjačica. Naručiti ih treba čim prije, jer je zaliha mala.

„Sokoiska Župa Osječka“.

Osiječkom sletu!

— Dug sokolova - vežbača. —

Na sednici prednjačkog zbora Jugoslov. Sokolskog Saveza u Ljubljani (na dan 20. III. 1921.) utvrđen je raspored vežbi za slet u Osijeku. Za članove (kao opšta, zajednička tačka) određena je vežba „Oslobođenja i ujedinjenja“ (Hofmanova).

Da ne bi ova tačka bila iste sudbine kao u Mariboru potrebno je učiniti nešto da tako ne bude. Pitanje je šta ima da se čini i ko ima to nešto da čini. Pošto su u pitanju proste vežbe, jasno je da ovde uspješno rešavati mogu samo članovi, svi članovi vežbači koji sami sebi moraju odrediti tu dužnost na izvršenje. Sada dolazi pitanje kakvu dužnost.

Na prvom mestu neka svaki pažljivo pročita članak „Sokolske proste vežbe“, koji je izašao u br. 11. Sokolskoga Glasnika 1920. god. Kada dobro pročita, dobro promisli, mora da ima vernu sliku zašto tačka prostih vežbi članova u Mari-boru nije imala potrebnog uspeha. Ponovno pročitavanje tog članka koristiće svakako i sestrama.

Na drugom mestu bez oklevanja mora se pristupiti odmah praktičnom, savesnom spremanju i usavršavanju samih vežbi. Pri ovom mora svakoga rukovoditi načelo: da za lepo, tačno i potpuno uspešno izvođenje celine prostih vežbi svaki pojedinac mora biti što bolje, što sigurnije spremljen i to ne samo za same proste vežbe već i za nastupanje istih (redovne vežbe: hodanje, zavoj, potiljak, ravnjanje, prirodno držanje tela) jer i to kvari lepotu celine ako se dobro nezna.

Na pojedinačnu obuku prostih vežbi treba obratiti što veću pažnju i vežbati svakog časa „s a r a z d e l o m“. Kad su svi položaji uliveni vežbaču u krv, tek onda se može vežbati „b e z r a z d e l a“ i to opet najpre pojedinačno a posle zajednički radi skladnosti u celini. Kada svi vežbači znaju prilično vežbe „b e z r a z d e l a“ nesme to biti merilo da se već sve „zna“! Naprotiv! Opet se mora na svakom času jedan put vežbati s a r a z d e l o m, jer se na taj način može najuspešnije vršiti kontrola nad pojedinim greškama pokreta, stavova i okreta, što se pri vežbanju bez razdela činiti ne može, naročito kada se vežba zajednički.

Pri spremanju ne sme se nikad zaboravljati sledeće:

1. Vežbanje „s a r a z d e l o m“ ima svrhu da svaki pokret, položaj, stav i okret bude izvođen čisto, pravilno po opisu, da vežbači jedan kao drugi budu izvežbani, da se sve greške na vreme popravljaju, da se pazi na ravnjanje i na potiljak, na lepotu i na tačno izvršavanje sviju položaja, okreta i stavova kako kod pojedinaca tako i zajednički (kod celine).

2. Vežbanje „b e z r a z d e l a“ ima pak tu svrhu da sve lepo izučene osobine prostih vežbi (koje se jedino vežbanjem „s a r a z d e l o m“ mogu postići) primi i postepeno (bez uvođenih grešaka) unosi u jednu harmoničnu celinu, što je tek u stvari vrhunac snage, lepote, energije, i jedinstvene slike muških prostih vežbi.

Bez savesnog pak vežbanja „s a r a z d e l o m“ ovo se nikad ne može postići, pošto se ovim stvarno udara temelj usa-

vršenosti prostih vežbi. Svaki mora da zna i to da se suvišnim vežbanjem „bez razdela“ nehotično unosi u proste vežbe najviše grešaka, koje se ne mogu sa uspehom popravljati, jer se odmah ne vide (naročito kada se vežba zajednički), prelaze u naviku i ostaju kao zaraza prostih vežbi, koja se veoma teško suzbija ili se u opšte ne suzbije.

Dakle potrebno je vežbati jedan i drugi način, pošto se jedan bez drugog ne može ni zamisliti, jer se dopunjavaju. Ako je bio ikad na sokolskim sletovima neuspeh u zajedničkim prostim vežbama, to je znak da je obuka bila površna i da se je vršila više „bez razdela“, što je moralo uticati na izvođenje celine. Harmonija se donekle postigla, ali temeljne, sitne, pojedinačne greške su ostale i prema tome izvođenje nije moglo biti čisto, uspešno, pošto svi pokreti u mesto da se precizno razlikuju i odvajaju jedan od drugog, obično su sliveni u jedno, oku neprijatno i nepregledno lutanje bez reda i sklada.

Postupak same obuke mora biti strogo, dosledno metodički, svaki teži pokret, položaj i stav mora se zasebno analizirati na primer: u V. vežbi I. takt 3: najpre naučiti položaj ruku — posle ispad — zatim savijanje tela napred, a kad sve to vežbač shvati, tek onda vežbati ceo stav najedanput; ili u V. vežbi III. takt 3. — prvo naučiti pokret levom pa onda desnom rukom, zatim obema zajedno a tek onda spojiti to sa okretom i kretnjom noge. Isto tako i kod drugih težih stavova i pokreta. — Uz to treba neprestano sve greške popravljati i popravljati dok se ne izgube.

Na taj način bude svaka kretnja lako shvaćena i tačno izvedena. Ovaj način učenja olakšava posao ne samo prednjaku već i vežbač nije izložen neprijatnom „mučenju“ pri popravljanju, naročito početnik, koji ne može odmah malo teži stav shvatiti. Osim toga rezultat ovakog pažljivog, doslednog i metodičkog postupka pri obuci prostih vežbi mora biti odličan.

Ako je obuka površna, i vežbač površno vežba. Sve zavisi od umešnosti i spremnosti prednjaka. Dakle neka upotrebi svaki najbolji način spremanja: spremaj polako ali uspešno.

Prednjak treba uvek da čita opis, neka se ne zanaša na memoriju, jer često zaboravi po neki položaj, pa ga krivo uči, odnosno prvi put ga dobro pokaže, ali ga vežbač posle izmeni,

prilagodi ga sebi, te radi drugačije a da prednjak i ne primeti promenu.

S toga uvek uči iz opisa i slike i budi dosledan. (Opis vežbi, i slike mogu se dobiti u administraciji Sokolskog Glasnika u Zagrebu).

I ako ima već izvestan broj članova koji su vežbe „Oslobođenja i ujedinjenja“ već vežbali — ne treba se time zadovoljiti da se vežbe već „znaju“. — Nikako! — Ponova treba učiti svima a naročito zbog toga, što će biti utakmica u ovim prostim vežbama na sletu u Osijeku. Pošto se ne zna koja će vežba za utakmicu biti izvučena, mora svaki znati svih 5 vežbi i to uzorno! Dakle svaki mora ponova proći školom pravilnog spremanja ovih vežbi kako za utakmicu tako i za zajednički nastup.

Vežbači koji znaju dobro te vežbe imaće u ponovnom spremanju velike olakšice — jer treba da rade samo na usavršenju tih vežbi. Za to treba da svakom zgodnom prilikom uče i druge vežbače koji su površno bili spremni i prema tome dobro ne znaju. Jedino se na taj način može postići potreban i zajednički uspeh.

Opšta pak zajednička tačka članova na sletu u Osijeku zahteva ne samo što veći broj vežbača, nego zahteva veliki broj vežbača uzorno spremnih, oduševljenih. Dalje ona zahteva da se izvrši dužnost koju svi članovi vežbači prostih vežbi Mariborskog Sleta Sokolstvu duguju, to znači: da se Mariborska greška popravi i da vežbe „Oslobođenja i ujedinjenja“ u Oseku izraze verno sve ono čemu su namenjene, i to na prvom mestu čisto, pravilno izvođenje, simboliku, estetiku, snagu, odlučnost i sve što se ovom vežbom ima predstavljati.

Svaki pokret, svaki položaj i stav mora da govori, mora da izražava osećaj duše usavršenošću telesnog vežbanja u vezi sa ratnom istorijom i muzikom narodnih motiva.

Svaki vežbač mora da vežba sa razumevanjem, sa oduševljenjem, mora da ulazi u duh, suštinu tih vežbi. Na prvom pak mestu sve to svaki vežbač mora hteti da učini, a tim je već pola uspeha postignuto. Na drugom pak mestu ne sme biti sokola vežbača koji ne bi hteo da sve to učini.

A kad se tome doda uzorna tehnička sprema, uzorno vežbačko odelo, uspeh mora biti sam po sebi veličanstven i jedini te vrste bez prigovora. Razumie se da vežbač koji ne bude uzorno

спремљен i koji ne bude imao uzorno vežbačko odelo, neće moći da u vežbanju ove tačke sudeluje.

Eto, to je dug sokolova - vežbača! — To je dužnost, koju svaki ko namerava da ide na slet u Osjek, mora sam sebi staviti na izvršenje.

A kad svaki tako učini neće se u vežbi „Oslobođenja i ujedinjenja“ videti traženje i lutanje pokreta, neće se osećati neznanje, nesigurnost, površnost, koja ugledu sokolskog telesnog vaspitanja donosi samo štetu i razočaranje.

Nego u mesto toga videće se jedna lepa, snažna, čista, harmonična i sokolski disciplinirana celina, videće se jedna živa, puna divnih boja slika i jedna velika, silna pesma, himna sokolskog telesnog vežbanja u borbi za slobodu, u borbi za narodni opstanak.

S toga braco sokolovi - vežbači i prednjaci na zajednički posao i olakšajte jedni drugom trud i spremu već i zbog toga što je vreme kratko, žuri, — a slet je na pragu.

Braćo pak društveni i župski načelnici vršite nadzor, smotru, dajte primer, upute u svakom pogledu sokolske dužnosti i požrtvovanja. Prema potrebi dajte i bratski ukor koji opet mora bratski da bude primljen, — jer srao sokoli! Zdravo!

Miroslav Vojinović Hofman.

Примедба на две наредбе Министарства Просвете

Од када смо добили своју нову државу опажамо, да се наше Министарство Просвете заузима за телесни одгој наше школске деце. Већ тиме видимо, да смо једна културна и напредна држава, која води рачуна о будућности својих грађана. По овим наредбама ти се грађани морају одгајати физички и душевно. И овде смо доживели један велики напредак, спојили смо душу и тело, то је нешто што је многи од нас знао, али још их је више било, који то не могоше разумети. Код нас има још врло много Сокола и соколских друштава, који мисле да је Сокол само за физичко развијање а на душевни развој ни не осврћу се. Држе многи за најбољег Сокола само онога, који се знаде

добро по справама преврћати, док онога, који ради пером и језиком за напредак Соколства, несоколом. То долази од премалене културе. С овим двама министарским наредбама стати ћемо на пут неразумевању соколског рада.

По првој наредби морамо у свим средњим школама радити по соколском систему.

С овом се идејом посве слажем и користити ће много самоме Соколству, јер ћемо тако одгајати нову интелигенцију од које ће многи постати марљиви соколски радници, а не као што данас видимо, да соколска друштва немају у своје гнезду ни пет процената интелигенције места у коме се налазе.

Наредба вели, да се особита и нарочита пажња мора посветити препарандијама у погледу соколске гимнастике. Једно и друго бити ће могуће само онда, ако су и сами наставници прошли соколску школу т. ј. ако су сами дуже времена вежбали у соколском друштву. Ми имамо много учитеља теловежбе, који познају само школске системе, а да о соколској ни појма немају као ни о лакој атлетици, која се данас гоји у сваком друштву за физички одгој. Овакови неће моћи одгајати децу у соколском духу. Прама министарској наредби моћи ће сваки наставник теловежбе само онда ваљано деловати у школи и соколском друштву ако није превише запослен и другим радом. Не знамо, да ли ће то бити могуће свима наставницима савесно извршивати, јер услед помањкања наставничких сила многи наставници теловежбе морају се борити предавањем других предмета а на местима морају предавати гимнастику наставници туђих народности, који ни појма немају о Соколству и соколском систему као и наставници, којима теловежба није стручан предмет.

Добили смо и другу наредбу господина Министра Просвете, која врло дубоко засеца у соколски рад. Истина је, многе школе немају своје дворане за телесно вежбање ни справе, многе имају дворане, али справе су им уништили војници, који су били смештени у тим дворанама, многим а су пак дворане оштећене, немају гардеробе, не-

мају умиваоница или пак немају дрва за грејање пећи, тако рећи, врло је мало школа, које се могу похвалити посве добрим и модерним уређајем своје гомбаоне. Како разабирем из наредбе госп. Министра Просвете, узео је у обзир све неприлике у којима се налазе школске дворане за телесно вежбање и на темељу тога издао је своју наредбу за развитак телесног одгоја и у зимско доба. По министарској наредби моћи ће ваљано држати предавања само стручњаци теловежбе, јер ће једино они моћи с највећом љубави побудити у младежи велику љубав за врло важан телесни одгој. У оним школама, где нема дворане за телесно вежбање, већ где ће се морати вежбати у учионицама, моћи ће ваљано обуку вршити сви они наставници, који су добри познаваоци слободних вежби и шведског система. У вези с телесним васпитањем долазе и многи други предмети: теорија и историја гимнастике и Соколства; организација Соколства и соколска дисциплина. Када би ми имали средњошколских стручњака теловежбе, који се разуму и у све горе споменуте предмете, а који би вршили савесно своју задаћу, ми би за пар година имали своје соколске чете, које би се могле такмити за првенство на свету у телесном и душевном одгоју с другим гимнастичарима. Споменуте предмете могу у нашим школама предавати само људи наше народности и љубитељи Соколства, јер туђин, ако је наставник теловежбе, и ако зна најбоље наш језик, не ће никада вршити савесно своју дужност. Као помоћне предмете за теловежбу наређује г. Министар Просвете да се морају одржавати предавања из хигијене, анатомије, физиологије и прве помоћи. Ови су предмети врло потребни и морао би их познавати сваки наставник гимнастике. И ове предмете не може предавати један обичан учитељ гимнастике са нижом изобразбом, нити један обичан вежбач, јер такви људи немају довољно стручне спреме. За вршење овог управо идеалног програма, требали би имати што више стручњака са вишом наобразбом. Са добрим гимнастичким стручњацима наша држава не обилује; наши наставници теловежбе већином су људи или са нижом изобразбом или наставници, који из нужде предавају теловежбу, јер мањка

правих сила. Зими ће се у дворанама за вежбање само онда моћи вежбати, ако се дворане барем малко угреју, да се може вежбати без капута. Из многих крајева долазе вести, да се за веће студени обуставила настава ради мањкања горива, а и онда, када га има многе се средњошколске управе баш не брину да загреју и гимнастичне дворане, те се зими или не вежба или ако се вежба, онда су ученици посве обучени ради страха од назеба и при том подеру одело. Корисно је и зими, како се у наредби вели, да се вежба на отвореноме пољу, када је сухо време. С овим вежбањем избити ће се родитељима из главе нездраву идеју да ће зима њиној деци нашкодити. Она ће им дапаче користити, физичко стање деце ће ојачати, постати ће отпорнији и не ће тако лако подлегати нахлади. Разуме се, да деца морају при том бити игијенски одевена.

*

Пропутујемо ли целу нашу државу не ћемо наћи пет дворана за гимнастику, које би биле посве модерно уређене, а осим тога многе школе ни немају своје дворане за вежбање, већ или вежбају у Соколани или само лети у дворишту.

Да знамо удесити једну средњошколску дворану за вежбање морамо се угледати у браћу Чехе и погледати оне гомбаоне у Прагу. Ту ћемо видети, да су дворане чврсто грађене, простране и прозачне. Све су снабдевене с најмодернијим справама и са свим потребитим просторијама. Под (патос) гомбаоне обично је грађен из паркета ради лакшег чишћења, а на који не сме нико у ципелама да ступи. Уз гомбаону има неколико потребних просторија н. пр. гардероба са ормарима за одела, соба за спремање справа, једна купаона са кадама и тушевицама, нужници и собица за наставника са лековима и потребама за пружање прве помоћи. Ни ученик ни ученица не смеју вежбати у свакидашњем оделу, већ у посебном вежбачком оделу и папучама. — А како је код нас? Већина наших завода има у гомбаони уједно и место за свлачење, те се тако трошни подови напуне блатом и нечистоћом, што ју се донаша са ципелама и од тога уздигне се силна прашина, чим се:

мало живље гибље по дворани. Вежба се у обичном оделу, подере га се, у њему се деца силно озноје, не пресвлаче се после вежбе и од свега тога онда буде више штете него користи. Вежба се у ципелама и с њима се покваре справе, особито вратило, разбој и коњ. Осим тога може се догодити незгода да ученик-ца незгодно скочи и ради високих пета на ципелама добије јачи или слабији потрес мозга. Купаона нема скоро ниједна школа, а то би било од велике користи. Летња игралишта такођер би се могла на мало модернији начин удесити.

*

Долазимо до закључка, да се у нашој држави води рачуна о ваљаном телесном вежбању и да ће наша држава такав рад подупирати. Ми такав рад не можемо обављати ако немамо за то потребних сила. Морамо настојати да подигнемо барем једну ваљану вишу школу за гимнастику попут оне као што ју Чеси имају у Прагу и додељена је филозофском факултету универзе. Осим тога морамо подупирати све оне раденике, који раде на гимнастичном пољу; морамо шиљати наше стручњаке у туђину, е да виде што тамо има добра и нова у телесном одгоју и да то примене на наше прилике. Писац овога чланка желео је ићи прошле године у Праг пригодом соколског слета да проучи соколску и школску теловежбу и зато је молио потпору и допуст код покрајинске владе у Новом Саду, али затражену потпору није могао добити, јер покрајинска влада није имала у прорачуну ставке за телесни одгој. Надамо се, да ће наша централна влада на ово узимати више обзира и метнути у прорачун ставку и за овакове сврхе. О провађању ових корисних министарских наредба треба водити рачуна и надзор над њима. Ето, брзо ће се наша држава поделити у неколико области, те би било врло упутно и корисно, да се у тим областима оснују и надзорништва за телесни одгој; требало би расписати натечај за неколико ваљаних књига о теловежби, спорту и излетима; требало би подупирати школе у куповању разних вежбачких справа и припомоћи индустрију за прављење соколских и школских гимнастичких потреба ч. пр. одела и ципела за вежбање, разне врсти справа за

вежбање и играње те разне потребштине за излете. Требало би саградити неколико туристичких кућа на нашим лепшим планинама за ширење планинарства међу младежи; требали би удесити на Јадранском мору, на рекама и језерима купатила за младеж и купити неколико чамаца за ширење веслачког шпорта. Требало би много тога удесити за телесно васпитање, само треба новаца и неколико енергичних људи, који ће то све провести.

Вршац.

Анџе Тадић.

Dr. R. F.

Jugoslovenska Sokolska Matica reg. zadruga s. o. j.

Na sjednici odbora Jugoslovenskoga Sokolskoga Saveza dne 26. februara o. g. zaključeno je, da se osnuje Jugoslavenska Sokolska Matica, reg. zadruga s. o. j., sa sjedištem u Ljubljani. Zadruga je osnovana na neodređeno vrijeme.

Svrha je zadruge, da promiče gospodarske interese zadrugara izdavanjem periodičnih listova, knjiga, brošura, muzikalija, umjetnina, vršenjem knjižarskoga i grafičko-umjetničkoga obrta nakladom knjiga svih vrsta. Potreban kapital za postizavanje te svrhe sastoji se iz zadružnih udjela po K 100.—, koji se uplaćuju također u 10 mjesečnih obroka, ako to dozvoli ravnateljstvo zadruge. Članom zadruge može biti svaki član i članica sokolskih društava — broj članova je neograničen. Jamstvo zadrugara je ograničeno. Organi zadruge jesu: 1) Upravni odbor, koga bira glavna skupština; 2) Glavna skupština i 3) Nadzorni odbor. U upravnom odboru je zastupano također i starješinstvo J. S. S.

Sokolstvo je time izvršilo velevažnu zadaću u izgrađivanju svoje organizacije. Naša sokolska literatura je neznatna i mnogo, mnogo vanredno potrebnih knjiga nam treba, da omogućimo i upotpunimo vaspitanje naših vježbača i raširimo sokolsku misao među najšire slojeve.

U posljednjoj godini je starješinstvo Saveza žrtvovalo ogromne svote za štampu, što doduše nije bilo bez uspjeha, ali kad bi se htjelo zadovoljiti svim zahtjevima, ne bi skromna sredstva, s kojima savez raspolaže, dostajala za velike troškove štampe.

Brzim razvojem Sokolstva, naročito stalnim porastom broja članova kod pojedinih društava, mora se također povećavati pažnja, da se razmjerno tome sokolska ideja svakome članu ucjepi tako duboko u srce i dušu, da ga rukovodi i kod sokolskog i izvansokolskog rada. Kad ne bi većina našega članstva bila upućena u razvoj sokolske organizacije, kad bi stajala po strani i ne bi razumjevala sokolske ideje, nastala bi za svu sokolsku organizaciju opasnost da se ideja profanira a organizacija oslabi. Kakogod nikoga neopravdava pred sućem izgovor, da ne pozna zakona, tako neopravdava ni jednoga brata ni sestre izgovor, da ne pozna sokolskih zakona. Da se pak postigne taj uspjeh, da budu svaki brat i svaka sestra potpuno svijesni svojih dužnosti, moramo nastojati, da im bude sokolska literatura pristupačna i da im stoji na raspolaganje sve, što trebaju. Tu najvažniju zadaću preuzima sada Jugoslovenska Sokolska Matica. Zavisi sada od samoga našega Sokolstva, da joj to velevažno djelo omogući. Ne čekajmo pomoći, ni milosti od drugih! Sokolstvo samo treba da stvori organizaciju, koja će mu pružiti sve što treba. Nezavisni od svih izvršit ćemo časno i dosljedno svoju zadaću. Za to, braćo i sestre na posao, na posao za Jugoslovensku Sokolsku Maticu! Svaki Soko mora postati član Sokolske Matice. Ogroman broj nas je udruženih u našoj organizaciji, pa ako bude svako izvršio svoju dužnost, biće uspjeh nesumnjivo velik. U svim društvima valja organizovati najživahniju agitaciju za našu Maticu i skupljanje njenih članova. Time što se dijelovi mogu uplatiti u 10 mjesečnih obroka, t. j. po 10 K mjesečno, omogućeno je svim članovima i članicama, da postanu jednom za vazda članovima naše Jugoslovenske Sokolske Matice. Što veći bude kapital, biće i veća korist članova. Za to, braćo i sestre, još jednom: na posao za Jugoslovensku Sokolsku Maticu!

Jugoslovenski sokolski kalendar 1921.

Jugoslovenski sokolski savez je izdal za l. 1921. svoj kalendar, ki ga je začel razpošiljati začetkom letošnjega leta. Njegova oblika je žepna, po zunanjosti zelo podobna slovenskemu kalendarju, ki ga je poprej urejeval umrli brat dr. Gvidon Sajovic, in obsega predvsem koledarni del, ki ima 12 mesecev s katoliškimi godovi (pridejano jim je po eno slovansko krstno ime)

in pravoslavne godove. K temu bi imel pripomniti, da mi napravi vtisk neke prevelike nepopolnosti. Če že imenujem neko izdanje koledar, potem moram prinesiti nekaj več, če drugega ne, vsaj kratek popis bodočega leta z navedbo letnih časov, solčnih in luninih mrkov itd. Nadalje pa moramo upoštevati verske godove, slovanska krstna imena (moška in ženska) ter pravoslavne godove, za katere bi pa bilo menda primerno, da bi bila tiskana v cirilici. Drugi koledarji prinašajo tudi še različne praktične, vsak dan potrebne podatke, kakor na pr. poštno in kolkovne pristojbine i dr., toda tudi tega tukaj ni. S tem bi bil koledar v ožjem smislu končan, potem pa pride strokovni del tega izdanja. Prvi je članek dr. Laze Popovića „Jugoslovenstvo“. Članek govori o zmislu našega narodnega ujedinjenja v Sokolstvu ter je zelo lep in poučljiv. V drugem članku pa nam br. dr. Franjo Bučar poroča o VII. vsesokolskem zletu v Pragi. (Poznato iz zagrebškega Sokolskega „Vjesnika“). Tretji članek „Poklic Sokola v današnjih dneh“ je moj, torej ne morem reči o njem drugega, kakor ugotoviti, da so v njem poleg drugih prezrtih napak trije stavki popolnoma potvorjeni, ker korektor ni čital po rokopisu. Naslednji članek je dr. Matija Ambrožičevo „Sokolstvo kot velika narodna institucija za telesno in нравstveno vzgojo“, ki je tudi že publiciran v „Sokolskih načelih“. Za tem člankom pride pod naslovom „Sokolstvo“ nekaj statističnih podatkov češkoslovaško-jugoslovenskega sokolskega zaveznega predsedništva ter naštetjem žup in društev. Na koncu so še sprejeti organizačni predlogi mariborske skupščine, določbe glede sokolskega kroja — in inserati. — Ko človek to pregleda in prečita, se nehote vpraša: ali nismo bili v preteklem letu na pokrajinskem zletu v Mariboru, ali nismo bili dosedaj navajeni, da smo v sokolskem koledarju našli pregled vsega našega delovanja v preteklem letu, dalje imena, životopise in slike znamenitejših naših delavcev, posebno če nam jih je ugrabila kruta smrt. Čitali smo o njihovih delih in hoteli smo jih posnemati v vsem dobrem. Dalje: ali naj bo to, kar vidimo v letošnjem koledarju res ona statistika našega sokolstva, ki jo iz toliko tehtnih vzrokov z vso pravico lahko zahtevamo? Dalje: ali ne obstoja več ona Česka Obec Sokolska, ki jo vodijo vzorni in veliki Sokoli in ki nam je bila vedno vzor v vsakem pogledu? Kaj delajo oni, koliko imajo žup, društev in članov? Vse to in še marsikaj dru-

gega pogrešamo v letošnjem koledarju in vprašajmo se: zakaj? Da se bo na ta zakaj našlo dovolj odgovorov, o tem ni dvoma, saj že današnji (akozvani nenormalni časi dajejo povod za vse mogoče izgovore; toda če je mogoče najti kak odgovor, ki bi opravičeval zaradi tega nedostatka izdajateljje in nas vse jugoslovanske Sokole, ki smo bržkone znatni sokrivci, o tem pa zelo dvomim. Celó zadevo si predstavljám namreč tako, da je treba za izdajanje takih publikacij predvsem dobre volje in truda od strani izdajateljjev drugič pa tudi voljnega sodelovanja in odpo- moči od strani žup, društev in vsega članstva. kolikor pač kdo pride v poštev. Če izhajam iz tega stališča, ki se mi zdi edino pravo, potem lahko ugotovim naslednje: Kadar se nabavlja to ali ono publikacijo, za katero direktno ali indirektno prispeva gmotne stroške naše sokolsko članstvo, je treba skrajne vest- nosti in dobrega premisleka, kako bi se moglo za najmanjši trošek dati največ. Naravno je potemtakem, da visokost nabavne vsote igra važno vlogo in razumljivo se mi zdi, če mi pride kdo z ozirom na koledar z izgovorom, da ne nudi več, ker je tisk predrag. Toda ta izgovor drži samo navidezno. Če koledar pre- gledamo, vidimo namreč, da se je postopalo s prostorom zelo košato. Na tisti papir, ki je potiskan s koledarnim, strokovnim in statističnim delom, bi se dalo správití eno tretjino več gradiva, če bi spredaj ne bili dve strani po nepotrebnem prazni; če bi se stavilo strokovni del z istimi črkami, toda brez predel- kov med vrstami in statistični del, kakor je običajno, z manjšimi črkami. Čemu je tudi potreba tiste velike in nelepe vinjete pred člankom „Jugoslovenstvo“ in neokusnih lukenj med posameznimi članki in posameznimi župami v statističnem delu; izgubljen prostor, ki pride v korist samo tiskarju. Ves svet hrani danes s papirjem, zato, ker je papir dražji, kakor pa drugo, ki pride v poštev pri izdelavi tiskovin; brez škode na lepi izvedbi tisko- vine bi lahko hranili s papirjem tudi mi. Tudi je čudno, da se inseratov ni tiskalo na cenejši papir, kar bi se bilo gotovo lahko zgodilo. Drugo pa je, da vsakdo rajši plača nekoliko več, če je kupljena stvar boljša, ker je njegova korist od kupljene stvari večja, kakor pa občutnost troška. Vse, kar spada v koledar, bi torej lahko vanj spravili, če na zadevo gledamo s stališča stroš- kov. Toda potrebnih spisov in statistike pa bržkone ni bilo. Zato se zopet vprašamo: zakaj? Če vzamemo, da se je morda pre-

pozno začel zbirati material, ali da je bil zbiratelj gradiva preveč površen, ne moremo odpustiti nobenega teh vzrokov, ker leži napaka ravno v tem, da se ni zgodilo drugače. O možnosti pa tu ni najmanjšega dvoma, za dokaz nam služi že to, da je bil lanski dr. Gv. Sajovičev koledar ob težjih razmerskih okoliščinah neizmerno mnogo boljši od letošnjega jugoslovanskega. Končno pride še statistika: Na skupščini v Mariboru smo slišali poročilo statističnega odseka, v katerem se bile številke in nekaj prav preglednih postavk. Čemu ni prinesel koledar vsaj te podatke. Če so bili nepopolni, bi bilo morda mogoče, izpopolniti jih. Če pa to ni bilo kljub pravočasnemu interesiranju za zadevo mogoče, leži krivda prav gotovo na strani župnih in društvenih funkcionarjev, oziroma drugega članstva, ki bi moralo z dobro voljo priskočiti v korist dobre stvari. Krivda obstoji, to je dejstvo, vprašanje je samo, kdo jo nosi. In če jo nosijo Savezu podrejeni organi, čemu naj bi se to ne pribilo? Ali nas je tega sram? Prav bi bilo to, toda napačno je prikrivati svoje napake v tem primeru s tako prozorno tančico v koledarju priobčene, skrajno pomanjkljive statistike, ki dovolj glasno pripoveduje sama na sebi, da tukaj ni nekaj v redu. Nalijmo si čistega vina — priznajmo svoje napake, potem smemo vsaj upati na to, da jih bomo kedaj popravili. In da bi se to zgodilo, da bi bil prihodnji Jugoslovanski sokolski koledar mnogo boljši od letošnjega, s to željo sem napisal predstoječo oceno.

Miroslav Ambrožič.

SOKOLSTVO

Z ZAPISNIKOV SEJ STAREŠINSTVA.

Starešinstvo je rešilo v rednih tedenskih sejah mnogo tekočih zadev žup in društev ter pripravilo vse predloge za odborovo sejo Saveza, ki se je vršila dne 26. februarja.

Zapisnik odborove seje Jug. Sokolskega Saveza dne 26. februarja 1921. v Ljubljani. Navzoči so vsi člani starešinstva ter zastopniki 16 žup. Brat starosta otvori sejo ter konstatira sklepčnost. Nato poda br. tajnik tajniško poročilo, v katerem poda sliko o dosežanem delovanju starešinstva. Poročilo se vzame na znanje, nakar se je razpravljalo še o nekaterih organizacijskih zadevah župe v Beogradu in Vel. Bečkereku, o prošnji

župe v Beogradu da sme izdajati svoj list „Sokolić“ in o nekaterih drugih zadevah. Nato poda br. blagajnik poročilo o stanju blagajne. Opozarja zlasti, da dolgujeju društva Savezu do 40.000 K, vsled česar se sklene, da se pošiljajo knjige i t. d. vsem društvom in župam le proti povzetju.

Načelnik odseka za naraščaj br. Bogunović poroča, da je odsek sestavil poslovnik za naraščajeve odseke društva, župe in Saveza in da je pozval potom okrožnice sokolske pisatelje na sodelovanje pri „Sokoliću“. Sklenē se, da naj poslovnik za naraščajev odsek odobri še savezni prednjački zbor na seji dne 20. marca t. l. nakar stopi šele v veljavo.

Brat Švajger poroča kot načelnik statističnega odseka, da je v Savezu večljanjenih 22 žup s 317 društvih. Popolne statistike pa ne more podati, ker ena tretjina društev še ni vposlala popolnih statističnih pol.

Nato poda poročilo T. O. br. dr. Murnik. Isti poroča tudi, da je zveza francoskih gimnastov povabila Jug. Sok. Savez na svoj 43. zlet v Lille in da pride oddelek francoskih telovadcev v Jugoslavijo. Jug. Sokolstvo je pripravljeno udeležiti se zleta v Lille, iz finančnih ozirrov pa nikakor ne kaže, da bi v sedanjem času žrtvovali velike denarne vsote. Večina navzočih se izjavi proti udeležbi na zletu. Sklene se nato, da se udeleži zleta Jug. Sok. Savez po svojem zastopniku br. Građojeviću. Zletu se lahko udeleže kot zastopniki Saveza še oni, ki potujejo na svoje stroške.

O pokrajinskem zletu v Osijeku poroča br. Petrović — delegat župe v Osijeku. Financiranje zleta je zasigurano, les za tribune je nakupljen in bodo tribune kmalu postavljene. Stanovanj bodo pripravljenih za 15 do 20 tisoč udeležencev. Ob priliki zleta bode v Osijeku gospodarska razstava. Po zletu se vrši ogled raznih tovarov, ter izlet v Đakovo na Štrosmajerov grob. Na zlet se povabi Č. O. S. v Pragi. Sklene se povabiti na zlet tudi vsa ministerstva, Nj. Vis. regenta ter predsedništvo skupščine.

Brat tajnik poroča nato, da se vrši v smislu sklepa skupščine v Mariboru v letu 1922. prvi jug. vsesokolski zlet. Odbor mora določiti kraj, vsled česa se naj bratje izjavijo. Po daljši debati se sklene, da se vrši zlet v Ljubljani v mesecu avgustu.

Brat načelnik predlaga, da naj bodo letos v Zagrebu medzletne tekme, ako temu pritrdi tudi prednjački zbor. Predlog se sprejme s pristavkom, da Savez skrbi za financiranje medzletnih tekem.

Brat tajnik poroča o ustanovitvi Jugoslovanske Sokolske Matice. Predlog se sprejme ter se tozadevna pravila odobri.

Po daljši debati v organizacijskih zadevah zaključí br. starosta sejo ob 7 h zveče.

SVIM ŽUPAMA I DRUŠTVIMA.

Starješinstvo Saveza je opetovano upozorilo sva društva i župe, da se društva u svakom pitanju obraćaju u prvom redu na župe, koje će ih riješiti u vlastitom djelokrugu. Ako starješinstvo župe nije u kom pitanju načistu neka se obrati na starješinstvo Saveza.

Svi ovi pozivi su ostali bezuspješni i većina društava se za svaku malenkost obraćaju na Savez i to mimo svoje župe, koja o tom nije obav-

ještena. Jednako tako neki funkcionari župa upućuju društva, da se obraćaju na Savez direktno.

Obzirom na sve to ponovno pozivamo sva bratska društva, da se drže reda. Mnoga društva još ni sada ne znadu u koju župu spadaju, jer nemaju sa župom nikakva doticaja. Dužnost je župa i njihovih funkcionara, da u tom pogledu vrše svoju dužnost i društva stalno upućuju. Starješinstvo Saveza je toliko zaposleno sa raznim organizatornim pitanjima, da teško izvršuje citirane zahtjeve društava, koja neće da se drže reda.

Društvene knjižnice. Mnogo sokolskih društava nema još ni danas uopće nikakve knjižnice, mnogo ih nema ni najpotrebnijih sokolskih knjiga i brošura. Društva posvećuju tome premalo pažnje a kulturno prosvjetni odjeli ne vrše u tom pogledu svoje dužnosti. Svako društvo bi si moralo prije svega nabaviti sve sokolske knjige, časopise i brošure, a zatim i ostale knjige, koje bi bile članstvu na raspolaganje. Svako društvo bi moralo na glavnoj skupštini odrediti kredit za nabavu knjiga i časopisa.

Porez. Većina župa nije još ni danas poslala prvi obrok poreza za 1921. god. Neka društva doznaju opet porez direktno Savezu. Taj postupak nije pravilan, jer se time onemogućuje svaka evidencija sa strane župa i od strane Saveza. Društva neka se drže reda i neka šalju porez svojim župama, koje će ga odpremiti Savezu čim ga dobiju od svojih društava.

Sokolski kalendar za 1921. g. je bio razaslan svim društvima, no neka od tih nisu još do danas doznala novac za prođane kalendare, pa ih pozivljemo, da to bezodvlačno učine.

Sokolske knjige, brošure i t. d. razaslijaće Savez od sada prema zaključku odbora Saveza od 26. II. o. g. samo uz unapred poslani novac ili pouzecom, jer ima društava, koja mjesecima nisu izravnala svoje dugovine tako, da ima duga na toj stavci već K 40.000. Krivnja leži samo na onim funkcionarima, koji ne izvršuju sjedničkih zaključaka.

Župski sletovi. Neke župe nisu još javile Savezu, kada kane prirediti svoj župski slet, pa ih pozivamo, da to smjesta učine.

Za sokolski dom u Kragujevcu. Neprijateljske vojske uništile su u Srbiji sve, što su mogle. Naročito mnogo je trpjelo Sokolstvo, koje je tako ostalo bez ikakvih sredstava. Starešinstvo poziva sva bratska društva, da skupljaju darove, kako bi se opet uspostavili sokolski domovi, a naročito pozivamo braću i sestre, da pomognu uspostaviti Sokolski dom u Kragujevcu.

Jugoslavenski Soko u Pragu. Bratska društva, koja se obraćaju na ovo društvo, neka šalju dopise na adresu: Jugoslavenski Soko, Praha II., Sté-panska ulica 40.

Legitimacije i znakovi. Sva društva, koja nisu još uvijek naručila znakove i njima pripadajuće legitimacije, pozivamo, da to smjesta učine. Upozoravaju se braća i sestre, da se bez ovih znakova neće moći koristiti raznim pogodnostima, n. pr. polovična cijena na željeznici i sl. Legitimacije imaju biti providene sa fotografijom i potpisom vlasnika i štampiljom društva.

SOKOLSKA ŽUPA RIJEKA.

Osvrt na sokolske prilike u Primorju u god. 1920. Naša se društva vraćaju vrlo sporo u svoju stabilnu, predratnu djelatnost. Rat nije samo mijenjao prilike, nego i ljude. Poznato je, da Primorci ne poznavaju ambicije u društvenom radu; tako je bilo uvijek, a u najvećoj i najosjetljivijoj mjeri pokazuje se to i danas. Kako god je naš čovjek dobar, napredan i demokračičan, u društvenom gibanju ostaje najrađe u pozadini, te pušta vodstvo strancu. On osjeća i priznaje potrebu rada, no, kako je mlitav po prirodi, rađe pati i podnosi muku i nevolju, nego li da bi se naprezao za „tuđu korist“. Za to treba mnogo nastojanja, dok se predobije jednog domaćeg čovjeka, da se poprimi ozbiljno i ustrajno društvenog rada. Čovjek bi držao prirodni, da će se naš narod, koji je živio sve iza prevrata u najvećoj mjeri ugrožen od talijanskog nasilja, te stradao od glada i besposlice diljem Primorja, snači doraslim teškoj situaciji te tražiti u samopomoći poboljšanje tom stanju. Bilo je doduše prosvjeda i pisanja u novinama, ali masa ostala je nepomična i mlitava: nijedan organ narodnog organizma nije razvio jače odporne djelatnosti, obratno smo svi očekivali riješenje na temelju poštenog sporazuma s našim susjedom, po kome bi imala Rijeka da pripadne nama. U minuloj godini stajao je naš sokolski pokret posve pod utjecajem zagušljive ratne atmosfere. Sve naše nastojanje kosilo se sa nesretnom demarkacionom linijom nad Bakrom. Bez ugodnog centra i bez mogućnosti, utjecati na djelovanje društava neprestanom propagandom putem lokalnog dnevnika, imalo je naše župsko starješinstvo u Kraljevici teško stajalište u izvršivanju svojih funkcija i preduzetih pothvata. Politička borba u našim narodnim centrima djelovala je porazno na naše nacionalno raspoloženje, koje je bilo dnevno zabrinuto uslijed neprestanog neprijateljskog ofenzivnog držanja na demarkacionoj liniji. Napokon postojale su trajne prometne poteškoće, zbog kojih stajao je tehn. odbor župe sa društvima većinom samo u pismenoj vezi. Prema tome ostalo je mnogo zaključaka i namjera neprovedenih. Revnost nekojih društava, koja je bila u nekim mjesecima upravo uzorna, omogućila je, da je moglo prirediti župsko Starješinstvo prvi Slet župe Rijeka u Crikvenici. Režija oko priredjenja Sleta bila je ogromna. Domaće je društvo razvilo celi aparat oko izgradnje vježbališta i uređenje liječilišnog parka za pučku svečanost. Sve je bilo uzorno organizovano i slikovito uređeno. Iz Bakra pošao je poseban parobrod, koji je pristao u Kraljevici, te je prispio krcat naroda u crikveničko pristanište. Javna je vježba uspjala općenito dobro, samo je imala značaj jedne društvene javne vježbe, pošto je bila izvađana većina tačaka od pojedinih društava; svako društvo je vježbalo neke posebne vježbe. Ta tehnička nesređenost uzrokovana je bila uslijed kratkoće vremena, iza kako se je bilo pristupilo k radu oko organizacije župe. O samoj izvježbanosti pojedinih vježbalačkih grupa, naročito naraštaja sviju prisutnih četiri društava, odnijeli smo dobar dojam. I broj je zadovoljavao. Zajednička tačka na Sletu bilo je natjecanje, koje se obavilo prije podne, za vrijeme kiše i zdvajanja o vremenu. Natjecalo se u vježbama nižeg razdjela za Slet u Pragu; natjecatelja bilo je 28, te su prošli ovim redom: I. Jazbec Janko, Bakar, od 60 mogućih polučio 43 jedinice; II. Dr. Bedeković Janko, Ogulin, 41; III. Ju-

rašić Josip Ogulin, 40; IV. Pravdica Drago, Kraljevica, 37; V. Turina Franjo, Kraljevica, 31; VI. Car Roko, Crikvenica, 29; VII. Magdić Marijan, Crikvenica, 29. Zbor sudaca sačinjavali su: Boras Marijan (nač. župe), Balog Rudolf (nač. Sokola u Crikvenici), Dr. Matković Julio (starj. Sokola u Bakru) i Franko Drago (tajnik T. O.) Naročito lijepo uspjele su nekoje društvene javne vježbe u prošloj godini, prije svega one u Bakru, Kraljevici i Ogulinu. Kod sviju sudjelovala su i bližnja Sok. društva. Tako je bakarski Sokol nastupio u svibnju sa impozantnim brojem 165 vlastitih ljudi, što je za grad sa 3000 stanovnika mnogo. A i druga društva nastupala su kadkada brojčano jaka. Ali kod svih ovih masa obuzimalo nas redovito čuvstvo brige i neraspoloženja, kad smo promatrali pretjerano oduševljenje surađivajuće braće, pošto smo znali iz iskustva, da će biti to oduševljenje samo kratkotrajno. Primorac je čovjek momenta; došli su izbori, te su nam ispraznili gombaone. Naša stvar u Primorju vraća se tek polagano u onu solidnu, predratnu kolotečinu, a o napredku preko te danas još ne može biti govora. U župi udružena su sada: Bakar, Crikvenica, Fužine, Kraljevica, Ogulin i Otočac, dočim od bivših i postojećih društava (Delnice, Bribir, Hreljin, Senj, Gospić, Vrbovsko i Gračac) još nema odaziva, a Baška, Dobrinj, Draga, Kastav, Punat i Sušak nalaze se u okupiranom, po rapalskom ugovoru nama pripadajućem ozemlju. Čim se provede spomenuti ugovor, pokročiti će sokolska ideja i u Primorju, pošto će biti pristupačna starješinstvu sva moguća propagandna sredstva u našem budućem gospodarskom i prosvjetnom centru Primorja, na Sušaku.

Sokolsko društvo u Bakru priredilo je u nedjelju, dne 5. dec. 1920. dobro uspjele akademiju, u Narodnom Domu. Nastupile su sve skupine članstva i naraštaja, a navlastito lijepo je nastupio 1. odjel djevojčica sa jeduom ritmičkom (plesnom) prostom vježbom. Nadalje bile su jako slikovito izvedene skupine 2. i 3. odjela članstva, te vježbe ženskog podmlatka na spravama. Ova je akademija postigla potpuno svoj zadatak: pokazati građanstvu estetičnu stranu tjelovježbe, te njezin duboki utjecaj na duševno vladanje za vrijeme vježbe. Materijalno doprinijela je akademija K 2000 za gradnju „Sokolskog Doma“.

Prednjački zbor župe obdržavao je dne 20. febr. o. g. redovitu svoju sjednicu u Kraljevici. Od aktivnih društava zastupana su bila: Bakar, Delnice, Crikvenica, Sušak i Kraljevica. Načelnikov izvještaj o prošlogodišnjem radu primljen je bio do znanja. Od važnijih zaključaka o programu rada valja spomenuti: U aprilu mjesecu ima se održati župski prednjački ispit u smislu zaključka saveznog tehničkog odbora. Ispitna komisija određena bude ovako: Dr. M. Kosić (starješina župe) za idejnu stranu i čovječje tijelo, Marijan Boras (nač. župe), dr. Janko Bedeković (bivši mnogogodišnji tajnik prednj. zbora Hrv. Sok. Saveza) i dr. Julio Matković (ispitani učitelj gimnastike) za sokolski sustav tjelovježbe, metodiku i dr.). Postavlja se predlog Starješinstvu: a) župski Slet neka se priredi u junu prije osječkog Sleta u Ogulinu. Prigodom ovoga sleta imaju se obdržavati natjecanja u nižem i srednjem razdjelu; b) u julu neka priredi župa djelomični izlet za društva u Primorju u Crikvenicu, gdje se ima obdržavati pred kupališnim općinstvom uzorna javna vježba. Za natjecanje prirediti će se vježbe odlučene za dugo-

dišnji svesokolski Slet. Pošto je naša župa po svome teritoriju vrlo opširna, te moraju društva iz nekih mjesta za svoje izaslanike na sjednice župe podnositi velikih žrtava, dočim je provedba češćih prednjačkih sastanaka nemoguća, jer iziskuje svaki sastanak za prednjake nekih društava po dva, a za Liku dapače po tri dana, zaključio je prednjački zbor predložiti župskom starješinstvu, da podijeli župu u tri okružja u smislu župskih pravila. Podjela neka se odmah provede bez obzira na to, da većina društava još ne radi, te se predlaže ovaj način podjelbe: I. okružje (sjeverno Primorje sa Goriškim kotarom) društva Sušak, Draga, Kastav, Sv. Matej, Bakar, Kraljevica, Hreljin, Fužine, Delnice, Ravnogora; II. okružje (južno Primorje s otocima) društva Crikvenica, Bribir, Novi, Senj, Jablanac, Baška, Dobrinj, Punat i eventualno Rab; III. okružje (Lika i Kordon) društva Gospić, Otočac, Plaški Gračac, Ogulin, Vrbovsko. O Sietu na Sušaku je rasprava odgođena do ispražnjenja Sušaka po Talijanima.

† **Adolf Šohaja.** Dne 15. februara o. g. preminuo je na Rijeci bivši mnogogodišnji vođa sušačkog Sokola br. Adolf Šohaja. Rođen g. 1881. u Pocovu u Češkoj bio je od mladih godina Sokol. Izabran je god. 1908. za vođu i ostao je na tom mjestu sve do svjetskoga rata. U vojsci nije služio. Ali je za to pri prevratu nosio pušku kao neumorni organizator narodnih straža. Ovom je zgodom narušio još u većoj mjeri onako slabo zdravlje, dok ga nakon dvo-godišnjeg bolovanja nije shrvala smrt. Laka mu bila neoslobođena riječka gruda.

Sudbina sokolstva u Istri. Sokolska društva u Istri udružena su bila prije rata u župi „Vitezić“ sa sjelom u Voloskom-Opatiji. Pod utjecajem žestoke političke borbe, što ju je vodio naš narod sa udruženim talijansko-njemačkim političkim organizacijama, razvila se sokolska organizacija u Istri do odlične narodne institucije, koja je prednjačila u svim pokretima oko osveščivanja našega čovjeka. Za to su redovito imale sve sokolske priredbe i javne vježbe značaj snažnih narodnih manifestacija, pa smo prigodom naših priredaba sigurnošću mogli ustanoviti, tko osjeća s nama, a tko je protiv nas. Nijednu stvar nijesu mrzili Talijani tako žestoko, kao što pojavu crvenih sokolskih košulja. Ali radilo se nije samo prema vani već je bila i unutarnja društvena djelatnost vrlo živahna i napredna. To je bilo tim lakše, jer je bila Istra stjecište sviju austrijskih Slavena, među kojima se našlo redovito i dobrih sokolskih prednjaka. Glavna tendencija rada išla je za time, da se pomogne političko vodstvo našega naroda (koji je istupao složno, te nije bio pocjepkan na stranke) u općinskim izborima, prigodom kojih se očekivao pad mnogih talijanaških tvrđava. Ovi izbori imali bi i sudbonosne posljedice za izbore za pokrajinski Sabor, u kome su imali Talijani 4 glasa većine. Bez dvojbe bi bili doživili Talijani poraz, da nije buknuo rat. Čim su poslije prevrata zaposjeli Talijani Istru, započela je hajka protiv sokolskih predstavnika, koja je bila inscenirana po domaćim renegatskim propalicama. Sve su odličnije sokolske radnike pozatvorili, u koliko istima nije uspjelo da izbjegnu u Jugoslaviju. Sprave i arhive su porazbili, gombaone uništili, nastojavši da posvema izbrisu tragove Sokolstva u Istri. Ali Talijani su se prevarili u računima. Svako nasilje izazvalo je redovito reak-

ciju, tako i u Istri. Svojim bezbrojnim i nečovječjim postupkom prema našim ljudima učinili su više u dvije godine na osvešćenju našega naroda nego li je mogao da učini sav naš nacionalni pokret u zadnjoj deceniji. Postigli su, da postoje u Istri danas samo još dva nacionalna osjećaja, talijanski i južno-slovenski, prema četiri predratnima: hrvatski, slovenski, „istarski“ i talijanski. Pretežno svi nekadašnji tvrdooglavi „Istriani“ postali su pod talijanskom okupacijom dobri Jugosloveni. Radi se sada u glavnome za djecu, da bude odgajana u našem duhu, te da se onemoguću odnarođivanje iste po Talijanima. Za odrasle ne trebamo voditi brigu, oni su naši srcem i dušom. Trebati će naših učitelja i naših škola, te drugih odgojnih institucija. O restauraciji sokolskih društava za sada nema ni govora. Fašisti ubili bi svakoga, koji bi samo spomenuo osnutak „Sokola“. No, razvitkom prilika nestati će i fašizma i talijanskog šovinizma. Italija davala je do sada Istri životnih namirnica u dovoljnoj mjeri. Aneksijom izjednačiti će se prehrana Istre sa ostalim pokrajinama te će morati prenapeti šoviniziste, koji su većinom ljudi bez stalnog zanimanja, „s trбуhom за kruhom“. Kuda će, nego li u Jugoslaviju. Vjerojatno je, da će se moći doskora opet sakupljati naš narod ponovno pod sokolskim praporom, pod kojim će udruženi u čvrstoj zajednici razvijati nove sile za svoj opstanak i konačno oslobođenje. Od bivšeg župskog Starješinstva nalazi se sada kod kuće starješina župe i volosko-opatijškog Sokola br. dr. Ivan Pošćić, a od ostalih marljivih sokolskih radnika, koji su bili većim dijelom sami stranci, nema, osim Potočnika, De Prata, Viškanića i Karlavarisa — nijednog u Istri. Prema tome morati će novoosnovana župa „Rijeka“, koje teritorij graniči sa Istrom, prikupiti sav potrebiti materijal za izgradnju novih sokolskih gnijezda u Istri.

Janko Jazbec.

СОКОЛСКА ЖУПА У БАЊОЈ ЛУЦИ.

Соколска жупа у Бањој Луци одржала је своју II. редовиту главну скупштину 15. II. 1921. год. У жупи је уједињено 12 чланова (Сок. друштава) и то: Соколска друштва у Бањој Луци, Привједору, Вос. Новом, Вос. Крупи, Двору, Рујевцу код Двора, Вос. Дубици, Прњавору, Вос. Градишци, Вос. Кобашу, Клашницама и Теслићу. — На скупштини је изабран следећи одбор: Старјешина: бр. Др. Стево Мољевић адвокат; I. заменик: бр. Јосип Мрзлак престојник; II. заменик: бр. Лазо Марковић посједник; начелник: бр. др. Љубомир Поповић, адвокат кандидат; I. заменик: бр. Драгутин Ретл судија; II. заменик: бр. Душан Вижић прив. чиновник; тајник: бр. Фабијан Марић, судија; благајник: бр. Милан Пухало, банковни чиновник; предједник просветно-културног одсека: бр. Драгутин Кокановић професор; предсједник одсека за подмладак: бр. Урош Стефановић трговац; одборници: бр. Чедо Копчалић артиљ. мајор, бр. Јурај Лукатело финанс. тајник, бр. Јосип Саукал држ. одветник, сестра Криста Курузовић, бр. Церо Радетић, бр. Милан Грубановић, бр. Владо Малић, бр. Петар Векић, бр. Ђорђе Бугарски, бр. Петар Опалић, сестра Милена Грубор; заменици: сестра Мила Пливић, бр. Златко Пувалић студент, бр. Звонко Јовић студент, сестра Ирма Њемец, бр. Јово Вуковић, бр. Драгомир Дрча, бр. Лука Бралић, бр. Рудолф Цисарж, бр.

Јанко Школник, бр. Данило Дмитривић, бр. Перо Беко; надзорни одбор: браћа Мића Васлаћ, М. Граховац, С. Јовичић; часни суд: браћа М. Путник, Љ. Вујић, С. Тургуа, др. С. Арнери, И. Михаћ.

Поред осталих створени су следећи закључци: 1. Соколска жупа у Бањој Луци приредиће жупски слет у Бањој Луци 12. јуна 1921. год. са утакмицом: скок у вис и у дужину, скакање с мотком, бацање коша, трчање, бацање кугле од 7½ кг. 2. Закључено је да се јави С. Савезу, да се осуђује њихова несусретљивост и необзирност, што до сада није послао друштвима ни једног дописа на српском или хрватском језику, него све на словеначком, што је свакако на штету рада наших друштава. 3. Сок. Савез има да се позове, да изврши закључак новосадског видовданског соколског сабора гледе команде, јер је садања привремена, врло незгодна и језички неправилна.

Соколско друштво у Бањој Луци на својој скупштини, одржаној 23. јануара 1921. изабрало је следећи одбор: Старешина: брат Мића Васлаћ поседник; подстарешина: бр. Чедо Копчалић артиљ. мајор; вођа: бр. др. Љубомир Поповић адвокат, кандидат; тајник: сестра Мида Јоветић прив. чиновник; благајник: бр. Мила Пухало, банк. чиновник; чувар: бр. Звонимир Јовић студент. Остали одбор: браћа Урош Стефановић трговац, Рудолф Цисарж дрогериста, Јуре Лукатела финанс. тајник, Мила Кучинић студент, Жарко Маџарац жељ. асистент, Златко Пувачић студент, сеотре Криста Курузовић и Мила Пикић. Ревизори: браћа Драгути Чермак агроном и Саво Сурутка трговац. Часни Суд: браћа Миљисав Путник судски над-саветник, др. Стево Мољевић адвокат, Саво Самарџија банк. директор, Драгути Кокановић професор, Драгути Митраковић трговац.

БЕОГРАДСКА СОКОЛСКА ЖУПА.

У недељу 30. јануара одржала се друштвена скупштина Београдског Сокола, на којој су присуствовали изасланици: Министарства за Социјалну политику, Министарства Војног, Друштва за Заштиту деце, старешина београдске соколске жупе г. Љуба Јовановић као и брат Степа Тодоровић, један од оснивача нашег Сокола. Пошто је стара управа поднела свој извештај о своме раду, прешло се на бирање нове управе у којој су ушли: бр. Момир Коруновић (старешина); бр. Драг. Илић (зам. старешине); бр. Мића Петровић (благајник) и бр. Симоновић (тајник); за начелника је изабран бр. Хоџман а за начелницу сестра Мила Јовановић. Као што се види, остала је стара управа са малим изменама.

Остајући непоколебљиво на становишту да соколска замисао тражи првенствено усавршавање јединке за рад на добру народа и пошто је убеђена, да су поч. Коста Стојановић, бивши министар Финансија и поч. војвода Живојин Мишић, учинили све што је човечанству потребно од њих као јединака, да ураде за свој народ.

управа је поднела предлог, који је једнодушно примљен од свих, да се оба ова врсна покојника уврсте у ред добротвора Соколског Друштва у Београду и то са нарочитим заслугама.

После овог решења, приступило се другим питањима са дневног реда и предлозима. Нарочито че истакла потреба зидања соколског дома о чему се дуго дискутовало. Сви су у начелу били да се зидању приступи на пролеће а сад одмах да се отпочне прикупљању добровољних прилога. Нов план Соколског Дома израдио је брат Момир Коруновић. Овај ће се подићи у Круској улици бр. 22. Предрачунска сума која би се утрошила на зидање Дома износи око 2 милиона динара, не рачинајући онај материјал, који би се добио бесплатно од разних предузећа, циглара и т. д. као што су се досад већ многи врло радо одазвали да у том погледу помогну остварењу подизања Дома.

Соко.

Соколско друштво у Шапцу приредило је 22. јануара 1921. своје прво Академско вече са играњом у циљу набаве техничког оруђа соколског и литературе.

СОКОЛСКА ЖУПА У БЕЛОВАРУ.

Sokolsko društvo u Vel. Grđevcu. — 9. јануара т. г. одржана је главна годишња скупштина, на којој је изабран овај одбор: Старјешина Болто Туропотјас; подстарјешина Љубомир Мihaljica; начелник Stevo Radolić, а у одбор: Većeslav Poupa, Josip Gazdić, Franjo Lovrak, Franjo Knapek, Franjo Majcan, Hugo Graber, Ivan Vencl, те сестре: Milica Jerlić и Marija Jozing. — 5. фебруара т. г. била је sokolska zabava у корист градње sokolskog doma. Први пут је иступио мушки, женски и мјеšoviti пјевачки збор сваки са једном пјесмом, те дiletantski збор, који је извео šалу од А. Hadžića: Љубав није šala. Пјесме су изведене lijepo и складно, а и komad (šala) је добро изведен. Плjeskanju и glasifom одобраванju није било краја. Крај мизernih prilika — nemamo ни sokolane, ни sprava — naše društvo krasno napreduje, а како би тек razvilo svoj rad, ga imamo ikakove prostoriје или sprave? Nadamo se kad pozovemo bratska društva, da nam novčano pomognu, da se neće oglušiti. Zdravo!

R—ć.

ШУМАДИСКА СОКОЛСКА ЖУПА У КРАГУЈЕВЦУ.

Соколско друштво у Крагујевцу приредило је 5. II. ов. год. Академско Вече са играњом, од чега је приход намењен подизању Сокол. Дома у Крагујевцу. Распоред је био овај: осам тачака вежбања, изводе деца, подmlадак, чланови, чланице, грађанска група и предводнички одбор, а затим игра. Са поздравном речи председника вече је отпочело.

На конференцији делегата друштава, која према административној подели државе имају ући у састав жупе,*) 16. ов. мј. основана је „Шумадишка Соколска жупа у Крагујевцу“. Истога дана је одржана

*) Крагујевац, Чачак, Ужице, Крушевац, Јагодина, Краљево и село Војска.

скупштина, на којој је изабрана ова управа жупе: Председник: бр. Стеван Нешић, директор жепске гимназије (Крагујевац); тајник: бр. Илија Пљовић, проф. I гимназије (Крагујевац); началник: бр. Антоније Брандл, настав. II. гимн. (Крагујевац); благајник: бр. Михаило Катић, школски надзорник (Крагујевац); председник културно-просветног одбора бр. др. Крета Драгомировић, лекар; подпредседници: бр. Сима Јанушевић, школ. надзорник (Ужице) и бр. Љубомир Ивковић, инжињер (Чачак); подначалници бр. Фрања Вањек, наст. гимназије и началник из Крушевца и бр. Радиша Нишавић (Краљево); чланови надзорног одбора: бр. Страхња Будимовић, трговац (Крушевац), Љубиша Дебељевић, пик. (Крагујевац) и Мил. Терзић (Чачак); заменици: бр. Димитрије Станојевић, трг. (Јагодина), Никола Миливојевић, земљорадник (с. Војска) и Дам. Трифуновић, суд. писар (Ужице); чланови жупног одбора: бр. Ђуро Браковић, судија (Крагујевац), др. Михаило Димић, лекар (Јагодина), Жарко Зечевић, учитељ (с. Војска), Јарослав Чех, инжињер (Крушевац) и по један из Чачка и Ужица, које та друштва предложе и пуковник Константинковић (Краљево); чланови суда: бр. Прибислав Зарић, проф. (Крушевац), Роберт Јелинек (Јагодина), Драгољуб Миловановић, судски писар (Крагујевац) и по један из Чачка и Краљева.

Beleške

Brat Hofman. Naš drug i brat František Hofman promenuo je svoje ime i prezime te se zove Miroslav Vojinović.

BLIŽNJE GRADBNE SOKOLA I. V LJUBLJANI.

Sokol I. se je od svoje ustanovitve l. 1907. tako razvil, da mu je v bodoče onemogočen svoboden razmah njegove notranje telovadbe in prosvetno-vzgojne energije, ako ne dobi v dogledni bodočnosti primerne letnega telovadišča in lastnega sokolskega doma. Društvo šteje danes skoraj 2000 članov in nad 500 telovadeev in telovadk. Nad sto odbornikov in odbornic je v živahnem smotrenem delu v upravnih in odsekovih odborih.

Za l. 1921. se je društvo odločilo, da uredi svojo prostorno parcelo na trgu Tabor v Ljubljani v izmeri 107×62 m. v vzorno letno telovadišče z železno ograjo s cementnim podstavkom, primerno planiranim telovadiščem z odtokom meteorne vode. Na telovadišče se postavi začasno lesena letna telovadnica, oblačilnica s pralnimi in poslovnimi prostori za ženski in moški vaditeljski zbor. Vzhodni del omenjene parcele, ki je namenjen

za stalno stavbo (2000m²) ostane začasno neporabljen. Vzlic tem pa je prostor, namenjen za letno telovadišče tako velik, da bo na njem lahko nastopilo pri prostih vajah do 500 telovadcev ob navzočnosti 8000—10.000 gledalcev v širokem pasu okrog telovadišča. V zapadnem pasu se postavijo ob javnih prireditvah tribune za 400 oseb, krog in krog pa se pas za stojišča potrebi primerno dviga v smeri proti ograji.

Gradbeno delo se nabaja v prvih začetkih in Sokol I. namerava izpremeniti danes zapuščeni trg Tabor v lepo urejeno telovadišče, ki ga od zunaj oklepa 15—30 m. širok javni mestni park. Gradba s proračunom okrog 1½ milijona kron bo po sodanjih načrtih dovršena do konca julija in svečano ob navzočnosti in sodelovanju sosednih društev in žup 14. in 15. avgusta otvorjena in izročena svojemu društvenemu namenu.

V to smer je oprto vse delo Sokola I. in društva za zgradbo ter vseh odsekov. Ne strašimo se truda. Naša vztrajnost in pripravljenost za delo in žrtve ne pozna meja. Niso v nas zatrli sokolske volje temni časi preteklih let, žar sedanjosti in jasni pogled v bodočnost v naši novi državi vliwa v naše duše novega jekla. Res, naporno je delo, toda ljubezen do sokolstva nam napore sladi. Sodelujte in pomagajte vsi, ki ste naši idejni prijatelji!

UPUTSTVO

kandidatima za učitelje gimnastike u srednjim školama.

Donašamo uputstvo kandidatima za učitelje-(ice) gimnastike na srednjim školama za Hrvatsku, Slavoniju i Međumurje, koji bi željeli da polažu pomenute ispite. Napominjemo da je uputstvo ovo stvoreno još u mirnodobsko vreme. No danas, kad je Ministarstvo Prosvete stalo na stanovište, da se imade telesno vaspitanje postaviti na sokolsku osnovu, ovo uputstvo traži promene i učiniće se potrebno, da do toga dođe. No za sada neka se primi ovako, i pojedinci, koji bi hteli da polažu ispit, neka se obrate na referenta za telesno obrazovanje kod pokrajinske vlade u Zagrebu, odelenje za prosvetu i veru, br. dr. Franju Bučara. Početkom meseca maja držaće se ponovno ispit

Kandidati-(kinje), koji hoće da pristupe ovome ispitu, moraju imati maturu s pedagoškom spremom. Kandidati sa učiteljskom diplomom ne polažu ispit iz pedagogije i nauke o obuci.

Da kandidat uzmogne zadovoljiti članku III.—VI. Propisa o ispitivanju kandidata za učitelje gimnastike u srednjim školama, potrebno je, da u najmanju ruku dokaže tačno i valjano poznavanje građe i literature o njoj:

Za usmeni teoretski i za pismeni ispit.

I. Pedagogija: A) Nauka o uzgoju: a) Pedagoška dijete-
tika; b) Psihološki temelji (Psihologija); 1) Intelektualni uzgoj (Spoznavanje ili um); 2) Estetski uzgoj (čustvovanje); 3) Mo-
ralni uzgoj (težnje ili volja); 4) Osobnost uzgajnika — tempe-
ramenti; c) Svrha uzgoja (Pedagoška teleologija); d) Metoda uz-
goja (Pedagoška metodologija) e) Načela uzgoja; f) Oblici uzgoja;
g) Uzgajatelj. — B) Nauka o obuci: a) Svrha obuke; b) Na-
stavna osnova (vrste nastavnih osnova i načela za sastavljanje);
c) Putovi obuke; d) Oblici obuke; e) Sredstva obuke; f) Meto-
dička jedinica (cilj, priprava, raširivanje, združivanje, shvaćanje,
primenjivanje i formalni postupak); g) Školia učitelj (njegova
svojstva, sprema i ugled). Literatura. Basariček: Pedagogija:
Nauka o uzgoju. Basariček: Pedagogija: Nauka o obuci.

II. Gimnastika: a) Povest gimnastike, napose klasične i
Sokolstva, Literatura: Dr. Franjo Bučar: Povest gimna-
stike. Zagreb 1908; b) Sistem gimnastike (Švedska, Česka i Nje-
mačka). 1) Sistem Adolfa Spisa, 2) Sistem dr. Miroslava Tirša,
3) Sistem Petra Linga (šved. sistem). Točno i svestrano pozna-
vanje redovnih vežba, prostih vežba i sustav vežba na svim
spravama. Metodika gimnastičke obuke. Asistiranje kod izvođenja
vežba. Literatura: Šulce: Sokolstvo (svi svesci); Dr. Bučar-Lid-
bek: Švedska gimnastika; c) Gimnastička književnost, napose
hrvatska. Literatura: Dr. Fr. Bučar: Übersicht der schulhygieni-
schen Literatur in der kroatishen Sprache. Leipzig 1908. g) Mo-
derni športovi i školske igre. Literatura: Dr. Franjo Bučar:
Obuka u plivanju. Zagreb 1896.; Dr. Fr. Bučar: Klizanje. Zagreb
1901. Dr. Fr. Bučar: Mačevanje. Zagreb 1911.; Dr. Fr. Bučar:
Floretovanje. Zagreb 1901; Dr. Fr. Bučar: Igre za društvo i
škole, II. izdanje, Zagreb 1913.; Tomašić: Igre; Bučar-Lidbek:
Igre; e) Uređenje gimnastičkih dvorana i igrališta. Literatura:
Lj. Sorlini: Uputa kako se uređuju gimnastičke zgrade. Osijek
1897.; f) Sastav gimnastičkih sprava. Literatura: Vidi pod II. b.

III. Anatomija, fiziologija i higijena: a) Poznavanje anato-
mije i fiziologije čovečjeg tela (kosti, zglobova, mišićje, organi

za disanje i probavu, organi za optok krvi i živčevlje). Literatura: Dr. Dragutin Mašek Bosnodolski: Mala anatomija i fiziologija (Sokolska knjižnica svezak X); b) Pružanje prve pomoći u nesreći. Literatura: Dr. Fran S. Gundrum: Pomaganje nastradalom. Zagreb 1910.; Dr. Figatner: Prva pomoć.

Praktično vežbanje: a) Lako i elegantno izvođenje i težih vežba na svim spravama. (Vežbe okretnosti i ustrajnosti, kombinacije od više elemenata); b) Praktično vežbanje sa učenicima srednje škole (redovne i proste vežbe i vežbanje na spravama). Literatura: Vidi pod II. b).

Sokolsko društvo u Pakrac. Našim dopisom od 7. o. mj. iskazali smo doprinose za gradnju Sokolskog doma u Pakracu, iznos od K 22464 30. Od onda do danas rasprodao je blokova sa otiskom: Jedna cigla za Sokolski Dom, dr. Milan Cuvaj za K 1220, Đuro Radičević za K 200, Petar Janković za K 200 i Antun Kozak za K 200, a juče priloži Uprava srpske učiteljske škole u Pakracu iz ovogodišnjeg prihoda Svetosavske Bessjede K 1000 i Adolf Terer K 10, — te iskazujemo dosadašnje sveukupne doprinose sa K 25294 30. Uz bratski zdravo!

Sokolsko društvo u Tesliću javlja: Kompletno vratilo (preča) za prodati, cijena K 2.500. Obratiti se direktno na društvo.

IZ UPRAVE

Pretplatu za Sokolski Glasnik za tekuću godinu treba marljivo sakupljati i slati. Na kuponu doznačnice (uputnice, nakaznice) valja uvijek istaknuti u koju svrhu se novac šalje.

Kod šiljanja pretplate i narudžaba za Sok. Glasnik treba uvijek vidljivo istaknuti, da li se radi o jednom novom ili starom pretplatniku.

Na pasici (krstopletu) pored adrese (naslova) stoji i redni broj pretplatnika pod kojim je u glavnu knjigu unešen, pa se sva braća pretplatnici mole, da se kod šiljanja pretplate uvijek na svoj broj pozovu. Ovo je potrebno činiti i u dopisima, koji se na pretplatu odnose. Ako se br. društva i pretplatnici budu toga strogo držali, onda će nam time omogućiti bržu otpremu i odgovore.

Imena pretplatnika treba čitljivo napisati, jer jedno dvojbena slovo, može da iskrivi cijelo ime, odnosno prezime.

Naručbe. Kod uprave Sokolskog Glasnika mogu se dobiti:

Knjižice sa vježbama brata Hofmana i Vidmara. Cljena K 10, sa poštarinom K 12.

Slike za vježbe „Oslobođenja i ujedinjenja“. Cijena sa poštarinom K 10.

Dopisne karte „Tri junaka — tri Sokola“, ćirilicom i latinicom. Cijena K 1 po komadu.

Sokolske Glasnike godišta 1919. i 1920., ali bez broja 3-ćeg 1920. godine. Cijena K 36 po kompletnom godištu.

Pretplatnici Sokol. Glasnika, koji ova prva godišta još nemaju, treba da ih naruče, jer su vrlo važna.

Sokolski kalendar za godinu 1921. mogu se dobiti kod uprave uz cijenu od K 10 po komadu pouzećem ili novac unapred.

Tehnički prilog. Ovom broju Sok. Glasnika prilaže se tehn. prilog samo onima koji su pretplatu najavili.

Na reklamacije i upite zašto je 3. broj Sok. Glasnika zadocnio odgovaramo, da je Sok. Glasnik bio već koncem mjeseca februara gotov, ali se čekalo na tehn. prilog, koji je 4. u Ljubljani predan a krivnjom željeznice tek 9. marta u Zagreb stigao. Dakle, nije ispravno mišljenje kao da je tehnički prilog radi Glasnika zakasnio.

Opet lep primer iz Mostara. U svatovima brata Dinka Zeca sakupio je brat Žarko Milišić sa sestrom Zorom Šantićevom 830 K. Priložili su: Dinko i Ljubica Zec 100 K, Božo Knežić 80 K, Miho Peško 60 K, Iso Bilić, Danilo Petrić, Božo Samardžić, Branko Jović, Luka Kusalo i Ljubo Bilić svaki po 40 K, Mojo Milošević, Jefto Knežić, Blažo Gjukanović, Aleksa Sušić, Stevan Kovačina, Nikola Zec, Jefto Zec, Risto Čapin, Vojin Bjelica, Branko Anđelopoj, Mirko Kovačina, Đorđo Perin, Milan Kaluđerović, Đorđo Peško, Danilo Zec i Simo Banić svaki po 20 K, a Jovo Banić, Risto Banić, Lazo Hamović svaki po 10 K. Od ove svote predano je 20% administraciji našeg lista, dakle 166 K za jačanje našeg fonda, a 664 K upravi Sokolskog društva u Mostaru. Svima hvala! Zdravo!

Dobrovoljni priloz. Brat Dinko Baselli starješina „Sokola“ Janjina prilaže za Sokolski Glasnik na uspomenu blagopokojnog brata dra Oražena K 20. Brat Vladimir Galvinja, Ljubljana, mjesto čestitaka za Uskrsnje praznike K 40. Brat dr. Mladen Georgijević, Šid, K 50. Svima hvala i Zdravo!
T. J.

Za naše vojnike — Sokole. Za sprave sakupio brat S. Vrdoljak u Sisku K 200, a priložiše željezničari Jugoslaveni: Vandat, Ašenbrener, Badovinac, Medić i S. V. svaki po K 40. Zatim sakupio brat Janko Ljuština na krsnoj slavi brata Žestića K 720. U ime naših vojnika-Sokola bratska hvala i zdravo!

Sokolske sprave. Tvornica vježbačkih sprava Bašini drugu u Ljubljani izveštava nas, da ima na stovarištu (slagališću) veći broj lijepo izrađenih sprava za lahku atletiku, kao diskose, koplja, kugle za bacanja i t. d. Bratskim društvima preporučujemo najtoplije ovu našu tvornicu i upozorujemo, da se kod nje sve sprave mogu dobiti uz najpovoljnije cijene.

Шаљите претплату за „Сок. Гласник“

Mestna
hranilnica ljubljanska

Ljubljana, Prešernova ulica št. 3

je imela koncem leta 1920.

K 200,000.000 vlog.

Sprejema vloge vsak delavnik.

Hranilnica je pupilarno varna.

Posoja na zemljišča in poslopja na Kranjskem
proti nizkemu obrestovanju in obligatornemu
odplačevanju dolga.

V podpiranje trgovcev in
obrtnikov ima ustanovljeno

Kreditno društvo.

MEDIĆ, RAKOVČ & ZANKL

D. Z. O. Z.

prej A. ZANKL SINOVI

TVORNICA KEM. IN RUD. BARV IN LAKOV

TELEFON 64.

Brzjavi: MERAKL LJUBLJANA.

Emajli laki.

Pravi firnež.

Barba za pode.

Priznana najboljša in zanesljiva kakovost: barve za obleke, vse vrste barv, suhe in oljnate, mavec (Gips), mastenec (Federweiss), strojno olje, karbo-linej, steklarski in mizarski klej, pleskarski, slikarski in zidarski čopiči, kakor tudi drugi v to stroko spadajoči predmeti.

Ceniki se začasno ne razpošiljajo.

Прва југословенска творница гимнастичких справа

== БАШИН И ДРУГ ==

ЉУБЉАНА, Пред Шкофијо 19.

Израђује све врсти гимнастичких и шпортеких справа, те оруђа за игре. Преузима уређење читавих вежбаона соколских, школских и засебних. Поправља све справе. Фурнира притке за прече и т. д. — — — На захтјев шаље прорачуне и нацрте.

Bračo trgovci koji se zanimате за staklenu robu kao:

stakleni djezdani, perle imitovane, staklene tintarnice i pritiskači за pisma kao i bižuterije (dugmeta, igle, brošove) пишите фирми :

F. Teplík, Frydštejn, pošta Mala Skala
Češka.

PRVA JUGOSLOVENSKA TVORNICA GIMNASTIČKIH SPRAVA

== BAŠIN I DRUG ==

LJUBLJANA, Pred Škofljo 19.

Izrađuje sve vrsti gimnastičkih i športskih справа, те оруђа за игре. — Преузима уређење читавих вежбаона, sokolskih, školskih i zasebnih. Поправља све справе. Furnira притке за преће и т. д. — — — На захтјев шаље прорачуне и нацрте.

GRADJEVNO PODUZEĆE

ARANJOS I POPOVIĆ

OVL. GRADITELJI

TELEFON BR. 6-53. ZAGREB GAJEVA UL. 10.

BUDJEJOVAČKA RESTAURACIJA

„KOLO“

preporuča se braći
Sokolima